

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 for. a za kmeta 1 for.; razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carovine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine.

Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se Via S. Francesco N.º 4, piano I.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. *Nar. Post.*

Godina VII.

U Trstu 1. Februara 1876.

Broj 3.

Pogled po svietu.

U Trstu 31. siječnja 1875.

U Beču vlada veliki metež radi nove nagodbe s Ugarskom. Naši su ministri bili u Pešti, da se o toj stvari dogovoraju s ministri ugarskimi; ali se ni jedni ni drugi nisu dogovorili nego o tom, da muče o uspjehu svojega dogovaranja. To je znak, da se ta stvar nerazvija, kako bi bilo pravo za jednu i drugu polovinu carstva. Ali s druge se strane čuje, da su naši ministri tvrdo odlučili, da neće pod ni pošto dopustiti, da se nagodba s Ugarskom ponovi na našu škodu. I u tom su složne sve stranke u ovoj polovini carstva. Nego i Magjari misle, da im je krivo, pa i tamo stoji sav narod i sve stranke uz svoje ministarstvo; toga radi teško je reći, kako će se moći ta stvar poravnati na obće zadovoljstvo. U carevinskom vieću bilo je u ovo petnaest danah govora o koječem, što baš novicidi da se spomenje. Govori se već više vremena, da bi moglo ovo ministarstvo pasti; al nitko nezna reći, kakvo bi za njim sledilo. Da nitko pravo neželj njegovu sadašnjega nasljedstva, to zna i samo sadašnje ministarstvo, pa u tom i stoji njegova najveća sila. Nego bilo kako mu drago, način nove nagobe s Ugarskom neće ostati bez svojih posljedica ni za ovu polovinu carevine, ako se dopače još i prije stvari nepomiene, pa prama tim neudesi i sama nova nagodba. A i to je ono, što Slaveni jedne i druge polovine očito žele, jer im je već dodijalo njemačko-magjarsko gospodarstvo, čim i oni dobro znaju, da bez njih neima ni Austrije ni Ugarske.

Ugarska se u crno zavila. Umro je Deák, začetnik razpolovljenja carevine. U tom stoji sva njegova slava. Ako je tim spasio Ugarsku i Austriju, ta će mu slava ostati; ako nije, ni njega ni njegove slave. Dapače ne, jer on će svakako uvijek sjati kao zvijezda prve veličine radi svoje umjerenosti i radi svojega nekristoljublja. Za njim se nije našlo ni srebra ni zlata, akoprem je bio prvi i najveći domoradac ugarski, i ljubimac kralja i naroda, jer nije živio za sebe, nego sa narod i domovinu. Petša mu sprema u ime magjarskoga naroda najsajajni sprovod. Bilo mu je sedamdeset i tri godine.

Andrássyve polaksice za bosanske i hercegovačke Kršćane nisu ni sad izručene turskoj vladi. Ingleska je na nje pristala, ali bi reć samo dotle, dokle vidi, šta će na nje Turci i Kršćani; to će reći, da jih ona nemari oružjem naručiti ni jednim ni drugim. A borme, il ovako il onako, mora do doći oružja. To Ingleska vidi, pa uzmiče. Ovaj put će i Andrássy naučiti poznavati sâm sebe. Ustaši su i u ovo petnaest danah pokazali, toli u Bosnoj koli u Hercegovini, da se nemisle pokoriti nego Bogu i njegovoj pravdi. Radi mira i sloge, Ljubibratić se je odrekao zapovjedništva nad hercegovačkim ustankom, pa namislio na proljetje drugimi četami provaliti u južnu Bosnu. Sad je u Hercegovini Petković glava ustanku. Oskora pobio se opet s Turci i osvjetlao si junačko lice. Dne 8. Januara kod Radovan-Zdriela pao je Maksim Bačović, pašnog kneza Cznogarskoga, a dne 11. služile mu se u Dubrovniku u pravoslavnoj crkvi zadušnice, uz najveće saučestje svega pučanstva. U Srbiji traje metež, dapače se govorilo, da knez Milan kani pobjeći iz Biograda. To bi bila velika nesreća, ali ako bi se narod složio, te proglasio svojim gospodarom kneza Nikolu Crnoskoga, eto u nesreći sreće.

Dopisi.

Na Pazinski, 28. siječnja 1876.

Utok, koji bjehu uložili Pazinci i Gračičani proti nezakonitosti izborah, došao je pred nekoliko danah odbit, i to u talijanskom jeziku. Izabrano zastupništvo išlo je nakon dugog čekanja na biranje gradskog načelnika. Ostao je već bivši Dr Čeh. Savjetnici da su mu A. Drudić i L. Kamuš. Kako će se rečena gospoda odazvati potrebam i željam tužnih kmetah ne mogu Vam reći prem da mi srce na dobro ne sluti. Mogao bih vam govoriti o mnogih vrućih

željah i priekih potrebah, nu za ovi put ću vam samo jednu istaknuti. Svim je znano, a bit će i našoj gospodi, da kmet plaća debelu školarinu, ali je znano i to, da se po svih pučkih školah čisto hrvatska mladež isključivo talijanštinom davi. Gospodo! tko Vam je dao tu vlast? Jedali kmeti? ne po Boga. Jedal §. 19. Niti, Gospodo! Vaše su to mušice, Vaša je to samovolja. Ali usvojite ovo: Kmet je progledao. Neće da bude više vašim porivalšćem, vašim slepim orudjem. Niti je kmet živina, kako se nekim Darvinovičćem svidilo. Kmet je čovjek i kao čovjek zahtieva i mora imati svoja prava. —

S Krasa, što pod Istru spada, nam se piše:

Pred nekoliko godinah utemeljio je visoki porečki Sabor nekoliko štipendijah i podporah za učecu se mladež u sriednjih i viših školah. Ako se dobro spominjem, malo po tom bila su priobćena u „Osservatore Triestino“ imena djakah, koji su bili to štipendije, to podpore dobili. A već je toga šest godinah, da se o takvih stvarih nečita nista u spomenutom listu, pošto se često mnoge i manje važne stvari u njim priobćuju. Ja mislim, da bi slavni zemaljski odbor u Poreču dobro učinio, kad bi on u službenom listu, ili u Našoj Slogi, svako ljeto razjasnio, tko i koliko dobije pokrajinske podpore, jer na taj bi se način mnogim i mnogim usta začepila pa nebi krivo sudili, kao što sude budući članovi zemaljskog odbora Talijani i talijanske čudi, da oni diele štipendije i podpore najvećim djelom Talijanom, u ne i Slavenom, akoprem i ovi nista manje od Talijanah svojim krvavim žulji platjaju namete u zemaljsku blagajnu. Mnogi i mnogi, i to odlične osobe, govore: Mi platjamo toliko, a nevidimo ploda tolikih troškovah. Mi smo nakanili na dočiao mjestu molbu uputiti za svoje sjedinjenje s kranjskom pokrajinom, jer naši stariji nemogu pozabiti ona srećna vremena, kad su s Ljubljanom sjedinjeni bili, jer da tamo im se je pravica koila i da nije bilo mjesta nikakvim tužbam.

Ljetina u Austriji u godini 1875.

Bio je priobćen uspjeh ljetine od žita i vina prošle godine u ovoj carstva polovini. Evo ga u brojkah:

	Pšenice	Raži	Jač- mena	Ovsa	Ku- kuruza	Vina
	Tisuće hektolitarah *)					
U doljnoj Austriji	985	2256	1051	3173	203	2806
„ gornjoj „	658	1365	723	1426	—	—
„ Solnogradskoj	102	156	25	158	—	—
„ Štajerskoj	502	556	216	1383	1461	1461
„ Koroškoj	121	453	202	958	266	266
„ Kraunjskoj	150	97	299	346	351	353
„ Tirolskoj	149	340	159	124	467	467
„ Vorarlbergu	28	57	9	21	46	9
„ Českoj	3122	8554	4081	7231	—	13
„ Moravskoj	1068	3034	2000	3526	187	466
„ Sleskoj	130	479	325	900	—	—
„ Galiciji	3236	5323	3323	5891	764	—
„ Bukovini	143	304	235	246	1122	—
„ Trstu Gorici i Istri	262	41	119	54	371	400
„ Dalmaciji	125	30	283	30	557	1212
Skupa	10800	20995	12980	25462	5797	6448

*) hektolitar = 100 litarah, 1 litar = .3 mjerice od vrea.

Kako možemo snažne (kriepke) i zdrave ljude odgojiti.

(sliedi)

(Piše Ivan Nep. Tunić.)

Koje diete sretno 6. ili 7. godinu doživí, to se tad obično šalje u školu, a baš sada valja najvećma na tjelesni razvoj djeteta paziti; jer baš u toj dobi djeca tjelesno najčešće postradaju, budući se mnogo na umnu izobrazbu a slabo na tjelesni razvoj pazi. — Zato je dobro, da se slaba djeca u 7. god. kod kuće pridržé, neka se još igrom jačaju.

I neprikladnom kaznom (kaštigom) mnogo se diete upropašćuje. Mnogi nemarni roditelji i učitelji, mjesto da diete otmu neprilici, da nevidi ili neučini šta zla, a ono zlo upravo napuste, pa onda udri ponj kaznom, grdi ga, psuj i sramoti, a tim ubiju u njem sav ponos, što često hudi zdravlju i prikraćuje život. Drugi opet udarajući diete po glavi, leđji itd., osakate ga silom udaracah, a tim se mnogom djetetu poremeti mozag, te ono postane glupo, shepo, tupoglavo itd., pa prije vremena propadne.

Škola je mjesto, gdje se je djeci ne samo izobraziti, nego treba da tu i nauče sva pravila, kako će si moći sačuvati zdravlje. Samo je žalostno, što mnogi naši učitelji upravo slabo na to misle!

Tijelo je dom duše, tijelo njezin hram i oklop; pa zato ga valja svega očelieiti, tko hoće da mu se diete kroz sve te neprekidne bojevo sa vanjskimi neprijateljima zdravlja sretno i neozleđeno protuče. Još je tijelo i sluga duše, a dobar sluga ne samo da je zdrav i jak, nego i hitar te vješt. Što je tijelo slabije i mlitavije, to više zapovijeda a manje služi. Najvažnije sredstvo, da se izvježba tijelo, da ono osnaži i očelieiti, jest sistematična tjelovježba (ginastika), koja se na sreću i kod nas već jednom uvela, samo treba da se rukovodi na čistu i zdrava zraku.

Još bi trebalo da mladež otvrđne proti zimi i vraćini i da se nauči donekle gladu i žeđji. Tim će ih otvrđnuti te neće lahko nepogodi i biedi podleží. Zato priučajmo diete odmah u mladosti samo na najvažnije tjelesne potrebe; učimo djecu na priprosto odjelo i jednostavno jelo; tim ćemo položiti temelj njihovoj sreći, zadovoljstvu a radit ćemo u prilog i zdravlju njihovom. Navika na mnoge uzgrednosti upropasti i najjačega čovjeka.

Naučimo diete već za malena te će biti gospodarom svojih željah, da ga neučino kasnije svojim robom te bace u propast. Najveća je nesreća čovječanstva: što obično više želi, nego što se može smoci (pridobiti). Smanjimo u djece želje, a povišimo u njih moć te će jim se moći oteti. Osobito umanjimo obične želje za tjelesnom udobnošću (nakićenju); jer su oni, koji jim se podadu, najnesretniji ljudi, i nijedan se nadočeka starosti.

Nenapustimo ni jedne slabosti ni strasti na diete, svaka ubija tijelo i dušu. Ove bo duševno ubijaju i sramote ponos, a tijelo se naproćac upropašćuje. — Strasti su najveći dušmani (neprijatelji) zdravlju i dugu životu. Gotovo svi ljudi, što prije vremena umiru, s ovoga razloga umiru, na vrlo malo njih s druge kakve bolesti ili krivice.

Nepustimo da se nevaljalština u djetinjje sree uvuče; jer će nas i njega ubiti. A znajmo, da nikoje diete ni zla ni dobra sobom

na sviet nedonese, već samo živabou, suviše zvedljivu i svim vanjskim utiskom pristupnu dušu, te svako zlo kao i dobro tu nauči, najviše primjerom starijih i u društvu. To su dva najvažnija činbenika, od kojih djetetu dobro ili zlo potiče.

Najposlie znajmo i držimo za svetu istinu, da je moralna i religiozna svijest najtvrdji stup, koji čovjeka uzdrži, ponosna, čvrsta i neoboriva. Poštenje i vjera, to je tvrda stiena, koju nikoja bura neobara. Gledajmo, da takovo osjećanje i takova svijest u djetetu što dublje zahvati. Tko u vjeri i poštenju popusti, taj je slomljen duševno i tjelesno.

I povjestnica je svjedok, da je vjerom i moralom i fizična snaga napredovala, a pomanjkanje vjere i čudoredja da je najsilnije države i narode upropastilo.

Školski Prijatelj.

Poljodjelstvo u pitanjih i odgovorih.

POGLAVJE DESETO.

O gojenje stoke iliti blaga.

- P. Što znači gojiti stoku?
- O. Znači nastojati, da se stoka množi i da uspjeva, i to u ime dobitka i pripomoći.
- P. Odkud po stoci dobitak, odkud pripomoć?
- O. Dobitak od prodaje mladih, mlička, vune, kože, mesa, loja, kostih, rogovač itd.; a pripomoć od gnoja, vošnje i oranja.
- P. Kad je tako, baš da je koristno skrbiti, da se stoka množi, što je više moguće.
- O. Jest, ali toga nerazumiju nekoji gospodari i nekoje gospodariće, nekoji konjari i nekoji volari, jer ne samo da blago zarađuju, nego ga takodjer muče, a ni nemisle, koliko tim štode sami sebi, to jest, napredku i blagostanju svoje kuće.
- P. Meni se čini, da imate krivo, jer u obće seljaci nastoje dobro svoje blago.
- O. Nastoje, ali ne naši, jer dokle je blago maleno nitko ga nenjeguje i nedraga, da bude poslušno, dapače svakomu je prosto tući ga i jeziti bez uzroka tako, da blago postane razdražljivo, ljutito neposlušno i zločesto. Životinje su kao djeca, postupajuć s njimi ljepo, ne samo budu dobre, nego se takodjer oduće od zlih navadah. Niste li nikad vidjeli, kako je životinja zahvalna onim, koji s njom liepo postupaju, kako se mili svojemu dobročinitelju, kako mu ruke lže i za njim hoda, a s druge strane kako bieži od onoga, koji ju bije i progoni!
- P. Može se i to dogoditi, ali vani na paši, nikad pako u staji (stali) . . .
- O. Dapače baš u staji trpi blago više nego igdje. Tu neima nikakve čistoće; tu zagušuje stoku onaj silni smrdž, što izhlapljuje iz debela gnoja i svakojakog gnjileža; tu su zidi (stiene) puni praha i pavučine; tu je gornji strop od dasakah, a morao bi biti na svod (vultu). Tu se blago

PODLISTAK.

UČITELJI I ŠKOLE.

Spisao Cantik — Preradito A. K.

Jedan od najvećih dobrotvoracah jest nedvojbeno učitelj mladeži osobito u početnih školah, jer je njihova prva zadaća, ovjekovječiti u naraštajih predavanje mišljenja i vjerovanja, što je pravo duševno i čudoredno blago čovječanstva. Početne škole su vrlo djelajuće sredstvo preporodjaja ljudskoga, pošto se ideje pomješše i običaji pokvarise; one su napokon pravi napredak, budući u njih se uzgaju jedan naraštaj bolji od našega.

Uzgajanje djece čudoredna je dužnost. Ono ide roditelje, dočim vlada valja da pazi na dužnosti pravice. Kad bi bilo u svakoga otea dovoljna znanja i vremena, škola bi bila suvišnom. Nu budući da se u njih većim djelom oboje ne nalazi, povjeravaju svoju djecu učiteljem. Vlada može a kad što je i dužna graditi škole, ali ona mora da dodje na pomoć, a ne u zamjenu roditeljah; ona nesmije im sve ono nalagati, što ona misli, već što stoji u odnošaju mišljenjem roditelja, tako da ovi mogu svoju djecu bez ikakve grižnje u duši njoj povjeriti; a roditelji neimaju pozivat se na pravo: ostaviti najme djecu u neznanstvu kao potonje utičište protiv sofismom i prievartvom, proti uništenju i ngušenju morala i osobuog uvjerenja.

Nekakvi nadriučenjaci zahtjevaju, da vlada mora osnovati škole bezplatne za sve a i obvezati sve da ih polaze.

Osim pogibelji, da mladež ovim načinom ono vjeruje, što i vlada bilo i ono slabo i nesmotreno, s kojim će se pitam načinom nagnati roditelje da šalju djecu u školu? Globom li? ali je rieč o ubogom narodu. Zatvorom li ili tamnicom? Ali roditeljim ovakvim hoće se vremena, da što zasluže i prebrane svoju ubogu obitelj. Vjerujte mi, prijani dragi, najbolje je sredstvo za širenje pouke, da se je učini laskom, da se ne stavljaju zaprieke, da se grade i množe škole i da im se neotima sloboda.

Svaka škola postane u obitelji i u obćini; ona nam predstavlja život narodni, nu nestvara ga. Prava uzgojilišta jesu obitelji, jesu djelaonice. Škole, što rastavljaju djecu od svojih roditeljah, od svoga zanata, jesu ndobne (komodne), ali nijesu dobre. U obrtnih (industrialnih) školah ne zadobije mladie okretnosti u poljodjelstvu, ili u zanatu, kao što i na sveučilištu nestuće prave znanoste; samo obitelj i rad mogu razriešiti veliku zadaću budućnosti.

Uzgajanje naroda prava je emancipacija (oslobodjenje), jer ako se spoji mišljenje i račun s obćenitimi potrebami, prištedi se narodu svako posredovanje modrokah i oružnikah.

Nam su svim prirodjene njeke obćenite i bezuvjetne (absolutne, istine: i svaka zdrava pamet mora da ih pozna: nikoje sofistiečno umovanje nemože da zabaci njihovu očevitnost. Školami se nahode uvjetne istine; ove su koristne, jer ojačavaju zdravu pamet i vježbaju zdravo srce.

(Sliedi će.)

krmi i poji bez ikoga reda tako, da danas erkava od glada i žedje, a sutra puca od sitine, dočim se i stoka mora krmiti i poжити na jednake obroke i u stanovito vrijeme, kao što se krme i poје konji. U stajah, obično, blago dobiva najhudju krmu, *slamu, strn, kuzuruznicu* travu blatnu od zemlje tako, da tužno blago zahvira i oslabi, pak nemože napredovati ni djelati, a muzice il izgube mlieko, il jim nevalja. Veći diel naših seljakah hiti blagu samo štogod, tekar da nepogine od glada, a riedki su oni, koji će ga napojiti mljačnom vodom, pomiešanom pregršću muke, posijah (mekinjah) i soli, da im bude blago zdravije i jače! A gdje su kod nas oni seljani, koji češu iliti štrigljaju i čiste svoju stoku, dapače nevidimo li, kako im je sva okupana u blatu, jer nemeću podanju stelje; gdje su kod nas oni seljani, koji peru blagu usta, noždrve, glavni, oči, ili koji ga otaru i obrišu, kad je mokro, bilo od težka znoja iliti pota, bilo od dažda?

P. Borme imate pravo, ali tako se nemarno postupa rogatom, a ne drobuom stokom.

O. Vi se varate, jer i ovce kod naših seljanah trpe mnogo i premnogo radi više uzrokah. Trpe, što su strpane ne u staje nego u spilje *vlažne, uzke i smrdljive*; što jih vode na pašu u *šumu*, dokle je *rosa na drvlju*, il jih pasu okolo cestah, gdje grizu travu otrovanu od *zemlje i mela*; što jih drže na suncu i negone jih na vodu; što daju da jih čuvaju djeca, koja jih biju i navraću kamenjem tako, da ovce po pašišću samo trče, dokle se najzad nepovrate u staju umorene, mokre i gladne.

P. Što vam se čini, drže li kod nas ljudi premalo il preveć blaga?

O. Nekoji preveć, a nekoji premalo, a morala bi ga svaka kuća držati toliko, koliko ga može prehraniti. Jedni misle, što imaju više orane zemlje, da su bogatiji, a neznaju, da orana zemlja meće više, gdje je više blaga, kako smo već jedanput rekli, pak da je najkorisnije razdieliti svoje imanje tako, da sjenokoše i pašišća smažu blagu dovoljnu krmu, a tim blago oranoj zemlji dovoljan gnoj. I zaista gdje je više blaga, tu se više i spravi, jer je orana zemlja bolje gnojena. Ali ja idem još dalje, pa velim, da stoka meće više i od same pšenice i kukuruza.

P. I tu bi ja rad da opravdate.

O. Evo vam samo jedan primjer. U svem gospodarstvu neima ništa, što meće gospodaru toliko, koliko ovca. Ovca meće *sto po sto!* Evo računa. Jedna srednja ovca plaća se blizu po 4 for.: dva puta, što ju ostrizete, dade vam jedan kilogram i pol vune: ako ju dobro nastojite, ojnji se i po dva puta te dade sedam kilogramah sira. Sad računajte:

Vuna	f. 1.50	nvč.
Janjac (za samu kožicu)	" —.80	"
Sir	" 2.—	"
	f. 4.30	nvč.

Kako vidite, ja sam to proračunao na debelo, neuzevši u račun ni mesa, ni najdražu prodaju sira, ni gnoja, dapače sam to odbio na račun ono malo brane, što ovcī treba. Oh kad bi svaka obitelj držala samo šest ovacah, kolik nebi to bio dobitak za sav narod.

FRANINA I JURINA.

Fr. Zadnji put mi nisi pravo pripovedal onoga pazinskoga događajja . . .

Ju. Zač?

Fr. Ač da ono tamo nisu storili prašće, nego osaljsko iliti tovarsko društvo.

Ju. To j' svejedno — blago jedno, blago drugo!

Fr. Su pak našli onoga človeka, ki se je ono va pazinskoj občini utopil.

Ju. Zač se je utopil?

Fr. Ač da mu je bilo s pameti.

Ju. Pak ča ga nisu mogli čuvat i zvat lekara?

Fr. Ter da su, al uprav lekar, da je rekal, da ga neka razvežu i puste, jer da mu ni niš.

Ju. Pak?

Fr. Pak onda se je ta nesreća pripetila.

Ju. Za to dakle moraju tužni kmeti zmagat lekarom po tisuće fiorini na leto i svakojake druge tase od svega, ča va občini umre, erkno il se ubije!

Fr. Borme od onoga nesrećnika neće mu bit tase, ako se ni našal!

Ako gdje na svietu, to se u našoj Istri cjepkaju i drobē zemljišća na najmanje komadiće. Bit će dakle nadamo se u dobar čas, ako navedemo ovdje iz „Seoskog Gospodara“ sliedeći članak, preporučujući našim kmetom, da ga pročitaju i promozgaju ne jedan nego sto puta.

Susjed Gjuro i Miško.

Gjuro. „Hvaljen Isus! susjede!“

Miško. „Uvjeke budi hvaljen! Šta je nova moj dragi kume? Hvala Bogu, nekako si veselija lica, nije li tako?“

Gjuro. „Jest, doista sam veseliji. Obveselio me list od moga sina, što mi ga posla, pak sam došao da mi ga prošitjes.“

Miško. „Od vojnika? A odkud ti piše?“

Gjuro. „Od vojnika, ali odkuda mi piše, ne znam, čitaj, pak ćemo znati i čati što piše. Valjda će bit dobro.“

Miško. Čujmo dakle:

„Dragi oče i mila moja majko!“

Hvaljen Isus! Pozdravljam Vas i ljubim vam ruku dragi roditelji moji! I ja se za zdravlje vaše svaki dan dragomu Bogu molim. Željno čekam čas, da Vas budem mogao opet zagrliti dragi roditelji moji! Hvala Bogu, meni je kod regimente dobro. Zdrav sam, točno vršim službu, poslušan sam, k tomu se vježbam u čitanju i pisanju, mnogo toga vidim, mnogomu se učim, što mi bude danas sutra hasnilo, pak mi zato sada ništa ne falī. Ali dragi Oče! jako me žalosti, što sam čuo od Jankića, komu je brat ovih danah pisao, da ćete se aa skoro dieliti. Ja proti samoj dielitbi nisam, kad se baš hoćete dieliti, ta grunt (zemlja orača) je dosta velik, da se na troje podieli, moći cemo uz valjano gospodarstvo liepo živjeti, mi i stric, i pokojnoga strica dieca, svaki na svome, ako se pametno podielite. Ali dragi oče! molim Vas i prosini, ako hoćete sebi dobra i svojoj djeci, nemojite komadati oranice ni livade. Neka komadi ostanu kako su sada skupa, pak uzmete vi u dielitbi bud ovaj ili onaj komad cieli kako je, makar bio koji komad lošiji od drugoga radje i takov uzmete, nego da se komadi cjeplaju. Zemlje u jednom komadu ćemo lako popraviti i poslje lakše obdjelavati nego da su nam raztresene koje kudg na male komadiće. Koliko košta truda i muke, tuj imati komadiće, tamo opet komadiće, pak te komadiće obradjevati i nadzirati, da ne bude kvara, (škode). Ja sam putem, i ovuda mnogo vidio, kako se dađu zemljišta u velikom komadu liepo obradjevati. Zato nastoje seljaci ovuda raztresene komadiće zamjenbom (promjenom) pribirati i sastavljati u veće komade, da im bude obdjelavanje lakše. Prosim Vas trsite se takodjer, da si kućiste liepo podielite, da dobijemo, kako i zakon propisuje dovoljan prostor za dvorište i vrt. Koliko valja seljaku vrt i liep voćnjak to ja ovdje najbolje vidim. Kada kući dodjem na dopust, ja ću Vam sam urediti vrt i voćnjak, da ga bude milota gledati, pak ću vam pokazati koliko sam se naučio, i pod puškom moći se mnogo i čemu drugomu naučiti, samo tko ima oči. Bena ostane svagdje bena, niti što čuje niti vidi.

Pozdravite strica i bratiće, i njima dajte pročitati pismo. Dielite se u miru bez svadje i gricha, da se dragomu Bogu nezamjerite, i da nebudete imali velikoga troška. Pozdravite i kuma Miška, i njegov savjet (svjet) slušajte, on je dobra duša i svakoga rado pomaže savjetom i činom. Cjelivajuć Vas i milu majku svoju ostajem Vaš

u Innsbuku u Tirolskoj 25. Svibnja 1875

zahvalni sin

Joso Nabrdić, kaprol.

„Sad si čuo kume! baš pošten sin, dobro i liepo piše, možeš bome veselo biti, što imaš takva pametna sina.“

Gjuro. „Hvala Bogu!“ Ah blagoslovio ga dragi Bog (taro si suzu), baš mi je prava moja radost i utjeha, samo da mi se zdrav naskoro kući vrati. Što ti veliš kume! na taj list, i što mi piše o dielitbi? Meni se to nevidi da je dobro. Ja mislim, da čim budem imao više komadah, tim ću imat višo prava; na sve krajeve imati ću više kud, pasti. Zato sam mislio svaki komad našega zemljišća na troje podieliti. Svagdje imademo u komadu nešto više od 3 rali, mekota nije baš nigdje posve loša, srednja je, pak će mene s djecom svagdje zapasti po jedno jutro.

Miško. „Velim ti po duši moj kume! hoćeš li vlastita svoga dobra i svoje djece a ti čini, kako te sin prosi. Nema veće nesreće po seljaka, nego drobiti i cjepkati zemlju. Imaj tuj, imaj tamo slog (libu), a na pol ure daljine imaj opeta jedan slog, kako će to siromah čovjek obraditi, navlastito koji nema volovah? A kolika je danguba ići sad tamo, sad ovamo? A tužno je pravo imati tu i tamo, a nigdje ne moći ni krave napasti. Imat ćeš mnogo medjašah, pak toliko prilikah svadjeti se sad radi kvara, sad radi prioravanja i izganjanja blaga, i Bog dragi ma koliko ne svakakvih neprilikah. Tomu ćeš se svemu ugnati, budeš li imao zemljišća u jednom ili dva komada.“

Gjuro. „Da nije dobro cjepkati zemljišća, nebi svi tako radili?“

Miško. „To je slab razlog. Svi ne komadaju svoja zemljišća, ali većina zalibože tako čini. Ali ti ljudi nisu došli do spoznanja svoje hasne. Spoznat će i oni danas sutra da su falili, ali bit će kasno, i onda će htjeti svoja zemljišća sastavljati, ali velikim troškom. Pametan čovjek ne smie se nikad sliepo povadjati za drugimi bez razloga, samo zato što nešto rādi većina ljudi. Treba prije svega prosuditi da li je ono i dobro što drugi rāde, i prosuditi nebi li se ono, što drugi čine, još bolje i pametnije dalo uraditi.“

Doista moj dragi kume! jedna od najvećih zapriekah gospodarstvu na selu jesu razkomadana zemljišća na komadiće izpod pol rali, dapače često na nekoliko slogovah (libah). Na takvih komadićih nije moguće da si seljak predjela samo svagdanji kruh, pa štitim o druglh potrebah, o napredku pako u poljarstvu ne može ni govora kakva biti. Uz takve okolnosti gospodarstva morati će u nekih predjelih kuda je pučanstvo brojnije, a posjed mu manji, svake godine boriti se s pomanjkanjem hrane i novca, u maje sgodnih godinalh stradani će posve i ginuti, tim većma što si naš seljak s pomanikanja obrtnosti ne ima nigdje prilike što zaslužiti, navlastito zimi! A tko će svake godine stradajućim htjeti i moći eomagati! tko ih uzdržavati? Toga nemože činiti ni sama država. Ne preostaje drugo, nego da se za shodna sredstva u tom poslu pobrinemo i da ozbiljno o tom razmišljamo, bi se toj nevolji suprotstati muglo i jer će imaće u takovih okolnostih naš puk sve beš svoje krivnje s puke neukosti osiromašitij ako ne posve propasti. Tomu se da doskočiti ponesto time, da se zemljišća nekomagaju.“

Gjuvo. „Kume! dirnuo si me u srce Zbilja je tako sve, kako kazuješ. Sliediti ću tvoj napatuk i izpuniti želju sinovljevu. Ja sam i onako star, kratak je život! nebih rad va mi djeca po smrti prokljaju kosti u grobu! Vidim, bit će nam lakše gospodarstvo, laglji život, kako veliš. S Bogem! da se u zdravlju epet sastali!“

Miško. „S Bogom!“

Neukū Nauka.

Kako se množī hren?

Neki glasoviti vrtljar preporučuje sliedeće: Ako želiš da ti se hren plodi i uz to da ga što više dobiješ, onda ga treba saditi u mršavu zemlju, ili bar da je (zemlja) sreduje ruke, to će veli-hren biti bolji i ploda će više donjeti t. j. dati.

Kad je najbolje jame za voćke kopati?

Svaki napredan voćar gleda, da čim prije (dakako ako vrijeme dopusti) jamu izkopa za sadjenje naših voćakah.

Veoma će svaki voćar dobro učiniti, ako takovu prije zime izkopa; jer će zima (jama) savsim učiniti prikladnom za sadjenje naših voćakah.

O valjanosti takovih jamah mogu i ja sâm iz dosta prikladna izkustva svim naprednim voćarom što toplije preporučiti.

N. Vežić, gosp. činovnik.

Različite viesti.

* **Imenovanje.** Nj. Vel. Cesar imenovao je g. Mariana Dra. Derenčina načelnikom pravosudja kod hrvatske vlade. Mi se tomu imenovanju od srca radujemo, jer je g. Derenčin čovjek učen i koji ljubi svoj narod.

* **Pomilovanja.** Nj. Velič. Cesar udostojao se je oprostiti ostalac kazni 182 tamničarom raznih c. k. kaznonicah i to: 11 tamničarom kaznionu u Pragu, 4 u Karthausu, 18 u Miträu, 13 u Wisniez, 12 u Steinu, 10 u Garstenu, 14 u Subenu, 1 u Göllersdorfu, 20 u Lavovu (S. Brigida), 2 u Gradiški, 25 u Kopru, 3 u Gradcu, 13 u Ropgu, 10 u Wallnichsch-Meseritsch, 12 u Neudorfu, 13 u Lavovu (S. Madalena) 1 u Lankovicu.

* **Sabori tršćanski, istarski i goričko-gradiški** sazvani su na 1. ožujka.

* **Austrija i Ruslja**, vele da su se prorazumile glede Bosne i Hercegovine, pak da će se prije mjesec danah sakupiti u Dalmaciji austrijsko i rusko ratno brodovlje sa mnogom pjesačkom vojskom.

* **Iz Riecke** čitamo čudnovatu viest, da magjarska naime vlada kani tamo otvoriti mužku i žensku pučku školu u magjarskom jeziku. Mi neznamo, kako će brajdarska i gumilarska riečka djeca gutati magjarski *nyok* i *nyoknyak*, ali znamo, da su svi europski prvi odgojitelji o odgojavanju djece u tudjem jeziku rekli već odkada svoju zadnju rieč, naime da je to ludost nad sve ludosti!

* **Na pitanje:** da li se stare dosadanje mjere iliti vage pre-narediti mogu u nove, odgovaramo. Stare mjere iliti vage (balanče, stodire) ostanu dobre isto i za novu mjeru, samo ako im se utezi iliti bati (pezi) promienu. To se pako dostignuti može, ne samo ako se novi bati (pezi) kupe, nego jošte manjim troškom, ako se stari utezi iliti bati izruče kovaču, da je prekuje i prenaredi *funte* u *kallograme*.

* **Edinost.** Pod tim imenom izlazi od nove godine ovdje u Trstu slovenski list kao glasilo naše braće Slovenacah u Trstu i Okolici. Izlazi dva puta na mjesec, a iz praktična mu se sadržaja vidi, da će puku mnogo koristiti.

* **Nedajte djeci do oružja.** Ovih danah nahodeći se ovdje blizu grada, dva djeteta u nekom vrtu, jedan od njih spruži nehotec pušku i zadience svoga druga u koljeno tako, da se je bojati, da će nogu izgubiti!

* **Junakinja** med ustaši. Med hercegovatkimi ustaškimi četami vuje sada za oslobodjenje Kršćanah mlada i vele bogata holandkinja, gospodjica Merkusova. Kao bogoljubna kršćanka, pred malo godinalh podigne u Jerusolimu liepu kapelu, za koju je potrošila 300,000 fr. i još uvijek sama za nju skrbi. Pišu, da je jako darežljiva, te da je već doslele više tisućah forinti podjelila ubogim Hercegovcem. Bit će joj blizu 28 godinalh, vele je srčna i kadra podnjeti glad, žedju, zlo vrijeme i svaki trud, kao pojedini junak. Na mjesto svojih gospodskih džimicah, obuje narodne opanke, kojimi skače od hruste do hruste kao srna. Odlučila je čestito vojevati med ustaši i nepoložiti sablje ni handžara, dok bude i jednog Turčina u Hercegovini.

* **Središnji odbor** u Zagrebu, videć sve to veće potrebe naše pribjgle braće, poziva opet narod da im bude na pomoć. Nagovarajući na to vrle hrvatske domorodkinje, veli med ostalimi: „Bit će vam ne samo cieti narod blagodaran, nego osvjetlati ćete si obraz, i steći slavno ime pred cietlom Evropom, kako si to vaše i naše majke jur toliko putah pravedno stekose, kadgod se radilo o podpori i milostinji ma u koju svrhu čovječnosti.“ — Bratjo, na muke i patnje naše tužne bratje vas se je sviet ganuo, nemojmo dakle prestati ni mi pružiti jim milostnicu ruku.

Promjene u Tršćansko-Koparskoj Biskupiji.

Bjehu imenovani: m. č. g. Kosec Franjo, župnik klanski, župnikom u Truškah; č. g. Rebolj Matej, župnički pomoćnik u Lovranu, upraviteljem župe klanske; č. g. Sila Jakov, župnički pomoćnik u Vrdeļu kov Trsta, Katehetom c. k. učiteljske Pripravnice u Kopru. Preminuše u Gospodinu: č. g. Pop Tomaž Soklić, svećenik u miru u 60. godini života; č. g. Pop Mikula Berlin iz Kopra, kapelan u Milah u 29. godini svoje dobe.

Dopisnica Uredništva.

P. n. g. Jakovčiću Porto Said, primili i željeno Vam odpravili; J. Jakri Nagy Szalonta, primili for. 6 od Vas namjenjenih za odpošiljanje našege Lista tolikim kmeton. Ele nasliedovali Vaš izgled svi prvvi rodoljubi!

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 16—31 Januara 1876.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Caraki dukati (cokini)	—	5.38	5.40	5.41	5.40	5.40	5.41	—	5.40	5.41	5.41 ^{1/2}	5.42	5.41	5.41	—	—
Napoleon	—	9.16	9.19	9.19	9.18	9.18	9.18	—	9.18	9.18	9.18 ^{1/2}	9.20	9.20	9.20	—	—
Libro Ingleske	—	11.47	—	—	11.50	—	11.49	—	11.50	11.50	11.50	—	11.50	11.50	—	—
Srebro prid (aggio)	—	104.85	105.—	105.25	105.—	105.15	105.—	—	104.75	104.75	104.85	105.—	104.85	104.85	—	—

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Novak.

Tisk. Sinovi K. Amati.

A. Karabalić Vlastnik.